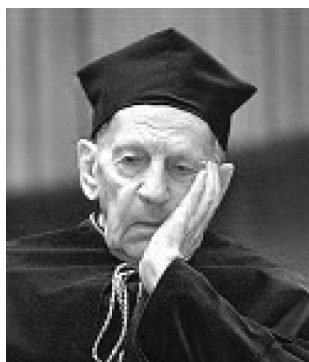

Stulecie urodzin Profesora Jana Łopuskiego [konferencja naukowa w Toruniu]

W dniu 26 stycznia 2017 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odbyła się konferencja naukowa z okazji setnych urodzin Profesora Jana Łopuskiego.

Uczczenie Jubileuszu Profesora Jana Łopuskiego w formie konferencji naukowej było wyrazem uznania dla Jego dorobku naukowego oraz związków z UMK.

Profesor Jan Łopuski przez ponad czterdzieści lat był związany z toruńskim ośrodkiem akademickim, gdzie w latach 1981–1982 pełnił funkcję Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UMK, toteż miejscem konferencji z okazji jubileuszu Profesora nie mogło być inne miasto, jak tylko Toruń.

W toruńskiej konferencji z okazji Jubileuszu Profesora Łopuskiego uczestniczyli przedstawiciele ośrodków akademickich – najliczniejsi z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i Uniwersytetu Gdańskiego – urzędnicy administracji rządowej, członkowie towarzystw naukowych (m.in. Komisji Legislacyjnej Prawa Morskiego), reprezentanci przedsiębiorstw gospodarki morskiej (m.in. innymi Polskich Linii Oceanicznych i Polskiego Rejestru Statków), zakładów ubezpieczeń (w tym WARTY i PZU) oraz liczni goście.

Konferencję otworzył Prorektor UMK, prof. dr hab. Andrzej Sokala, a okolicznościowe adresy wygłosili między innymi Wiceminister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej Paweł Brzezicki oraz Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMK, prof. dr hab. Zbigniew Witkowski. Przekazano też wiele listów gratulacyjnych.

W imieniu Jubilata list do uczestników konferencji przekazała córka Jana Łopuskiego, Pani prof. dr hab. Małgorzata Latałowa.

Z okazji Jubileuszu nakładem Wydawnictwa Naukowego UMK ukazała się księga pamiątkowa *W stulecie urodzin Profesora Jana Łopuskiego*, w której zamieszczono teksty pism gratulacyjnych, bibliografię prac Profesora oraz liczne fotografie.

Podczas krótkiego wystąpienia drogę życiową Profesora Jana Łopuskiego, zwłaszcza Jego losy w okresie II wojny światowej, przedstawił prof. dr hab. Stanisław Salmonowicz (przy współpracy dr. Zbigniewa Wójcika).

W części naukowej konferencji wygłoszono cztery referaty dotyczące zagadnień prawnych z tych dziedzin, które stanowią przedmiot zainteresowań naukowych Profesora Łopuskiego. Referaty naukowe były więc poświęcone:

- zagadnieniom prawa żeglugi morskiej (dr hab. Maria Dragun-Gertner, prof. UMK),
- kwestii odrębności publicznego prawa morskiego (dr hab. Dorota Pyć, prof. UG),
- problemom międzynarodowego prawa morza (prof. dr hab. Janusz Symonides),
- zasługom prof. Jana Łopuskiego w kształtowaniu ustawodawstwa ubezpieczeniowego (prof. dr hab. Eugeniusz Kowalewski).

Profesor Jan Łopuski ma niezwykle bogaty i piękny życiorys. Urodził się 3 stycznia 1917 roku w Strzegomicach koło Dębicy. Tuż przed wybuchem II wojny światowej ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim. Walczył w kampanii wrześniowej, a następnie służył w Armii Krajowej. W 1944 roku, aresztowany przez NKWD, został zesłany do łagru w Stalinogorsku. Po uwolnieniu przedostał się na Zachód i wstąpił do Drugiego Korpusu Polskiego. Do Polski wrócił w 1947 roku. W okresie PRL, ze względu na działalność w AK, służbę w armii Andersa i kontakty z WiN, a także nieukrywany krytyczny stosunek wobec ustroju, był w kręgu „zainteresowań” organów bezpieczeństwa.

W latach 60. XX wieku, po kilkuletniej pracy w handlu zagranicznym zajął się pracą naukową. Doktorat i habilitację uzyskał na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, specjalizując się w dziedzinie prawa morskiego. Pracował m.in. w Wyższej Szkole Morskiej i Morskim Instytucie Rybackim w Gdyni. W 1971 roku rozpoczął pracę na UMK w Toruniu, gdzie w roku 1977 uzyskał stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 1984 – tytuł profesora zwyczajnego.

Od 1972 roku pełnił funkcję Kierownika Zakładu Prawa Handlu Zagranicznego UMK, a od 1984 roku – Kierownika Zakładu Prawa Międzynarodowego Obrotu Cywilnego. W latach 1981–1982 kierował Zakładem Prawa Postępowania Cywilnego, a w latach 1984–1986 był jego kuratorem. Aktywnie działał w wielu instytucjach. Był między innymi członkiem Rady Instytutu Prawa Sądowego, później – Rady Instytutu Prawa Cywilnego, której w latach 1973–1975 przewodniczył. Przez kilka lat (1974–1976) był przewodniczącym Komitetu Redakcyjnego „Acta Universitatis Nicolai Copernici”.

Gdy w 1981 roku – na fali ówczesnych przemian – przeprowadzono po raz pierwszy demokratyczne wybory władz rektorskich i dziekańskich, Profesor Jan Łopuski został wybrany Dziekanem Wydziału Prawa i Administracji UMK. Zrezygnował ze stanowiska latem 1982 roku, gdy władze stanu wojennego odwołały z funkcji Rektora UMK prof. Stanisława Dembińskiego.

Profesor Jan Łopuski należy do najwybitniejszych w Polsce znawców prawa morskiego, a także prawa ubezpieczeniowego. Zawsze dbał o praktyczną przydatność nauki i odnosił na tym polu niemałe sukcesy. Zasiadał m.in. w Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Morskiego, był arbitrem w Międzynarodowym Trybunale Żeglugi Morskiej i Śródlądowej, reprezentował Polskę w licznych organizacjach międzynarodowych, w tym w Organizacji Narodów Zjednoczonych Do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO). W latach 1981–1982 był członkiem Komitetu Nauk Prawnych PAN, a przez wiele lat członkiem Komisji Prawa Morskiego PAN, Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Ubezpieczeniowego (AIDA) i Polskiego Stowarzyszenia Prawa Morskiego.

Działalność Profesora Łopuskiego wywarła istotny wpływ na kształt polskiego prawa morskiego. Począwszy od lat 50. XX w., aktywnie uczestniczył w pracach Komisji Prawa Morskiego oraz w rządowych pracach nad kodyfikacją prawa morskiego. W latach 1957–1961 był członkiem zespołu, który przygotował ostateczny projekt pierwszego polskiego Kodeksu morskiego. W latach

80. ubiegłego wieku był zaangażowany w prace nad legislacją ochrony środowiska. W 1987 roku został powołany przez premiera RP do pełnienia funkcji Przewodniczącego Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Morskiego. W wyniku prac Komisji przygotowano szeregu aktów prawnych, takich jak Kodeks morski (2001), ustawa o obszarach morskich RP i administracji morskiej, ustawa o bezpieczeństwie morskim, ustawa o rybołówstwie morskim czy projekt ustawy o izbach morskich.

Należy wspomnieć, jak istotne znaczenie miały opinie Profesora (nierzadko krytyczne) dla kształtowania się w Polsce nowoczesnego ustawodawstwa ubezpieczeniowego, gdy wypowiadał się na temat kolejnych ustaw o działalności ubezpieczeniowej czy nowelizacji przepisów kodeksu cywilnego o umowie ubezpieczenia. Szerzej o jego aktywności w sferze legislacji ubezpieczeniowej mówił w swoim referacie konferencyjnym prof. dr hab. Eugeniusz Kowalewski.

Zasługi Profesora Łopuskiego dla nauki prawa ubezpieczeniowego zostały uhonorowane przez autorów pracy zbiorowej *Odszkodowanie za ubytek wartości handlowej pojazdu poddanego naprawie*, pod. red. E. Kowalewskiego (Toruń 2012), którzy dedykowali tę książkę Profesorowi w 95. rocznicę Jego Urodzin.

W 1986 roku Profesor Łopuski przeszedł na emeryturę. Nadal jednak prowadził bardzo intensywną działalność naukową, a jej wyniki publikował w prestiżowych pismach krajowych i zagranicznych, takich jak „Droit Maritime Fraçaise”, „Revista Europea de Derecho de la Navegacion Maritima y Aeronautica”, „Anuario de Derecho Maritimo”, „Journal of Maritime Law and Commerce”, „Kwartalnik Prawa Prywatnego”, „Państwo i Prawo” czy „Wiadomości Ubezpieczeniowe”.

Łączna liczba publikacji pióra Profesora sięga 260, z czego 30 to publikacje książkowe. Na szczególne wyróżnienie zasługuje przygotowane pod redakcją Profesora i z Jego wiodącym autorskim udziałem, pionierskie trzytomowe dzieło *Prawo morskie*, opublikowane w latach 1996–2000, które w 2001 roku uzyskało nagrodę Ministra Edukacji Narodowej i Sportu. Dla nauki prawa cywilnego oraz ubezpieczeniowego nieprzemijającą wartość ma rozprawa pt. *Odpowiedzialność za szkodę w żegludze morskiej* (Gdańsk 1969).

Profesor Jan Łopuski jest kawalerem Orderu Virtuti Militari oraz Krzyża Walecznych. W 2010 roku Instytut Pamięci Narodowej nadał Mu tytuł „Kustosza Pamięci”. W roku 2006 prof. Jan Łopuski został laureatem szczególnego wyróżnienia UMK, czyli statuetki „Convallaria Copernicana”, przyznawanej przez Senat za wybitny wkład w naukę lub szczególne zasługi dla rozwoju Uniwersytetu.

Miłym uzupełnieniem Jubileuszu Profesora była informacja, że lokalna społeczność jego rodzinnych Strzegomic (gm. Pilzno) przyłączyła się do świętowania setnych urodzin swego wybitnego rodaka. W miejscowej szkole wystawiono z tej okazji przedstawienie, nawiązujące m.in. do historii dworu, którego właścicielem był Czesław Łopuski, ojciec Jana. Jak się dowiedzieliśmy, dopełnieniem uroczystości był występ miejscowych przedszkolaków, co można uznać za znamienny i bardzo sympatyczny przejaw sztafety pokoleń.

Panie Profesorze, z okazji tak wspnianego Jubileuszu życzymy Panu nieustającego zdrowia oraz wielu dalszych lat twórczej obecności w naszej społeczności naukowej. Do życzeń przyłącza się Redakcja „Wiadomości Ubezpieczeniowych”, które Profesor niejednokrotnie zaszczycał swymi publikacjami.

Oprac. Eugeniusz Kowalewski, Władysław Wojciech Mogilski

